

Dyslexie een stoornis! Waar is het bewijs?

Prof. dr. Anna M.T. Bosman

Antwerpen, 22 november 2018

Dyslexieverklaringen van eindexamenkandidaten

RamBam regelt moeiteloos valse dyslexieverklaringen

10 februari 2016, door: **Sjuul Nelissen** , - Laatste wijziging op 11 februari 2016, 13:05

DIAGNOSE EN BEHANDELING VAN DYSLEXIE Brochure van de Stichting Dyslexie Nederland

44

Bijlage 1

Dyslexieverklaring (voorbeeld)

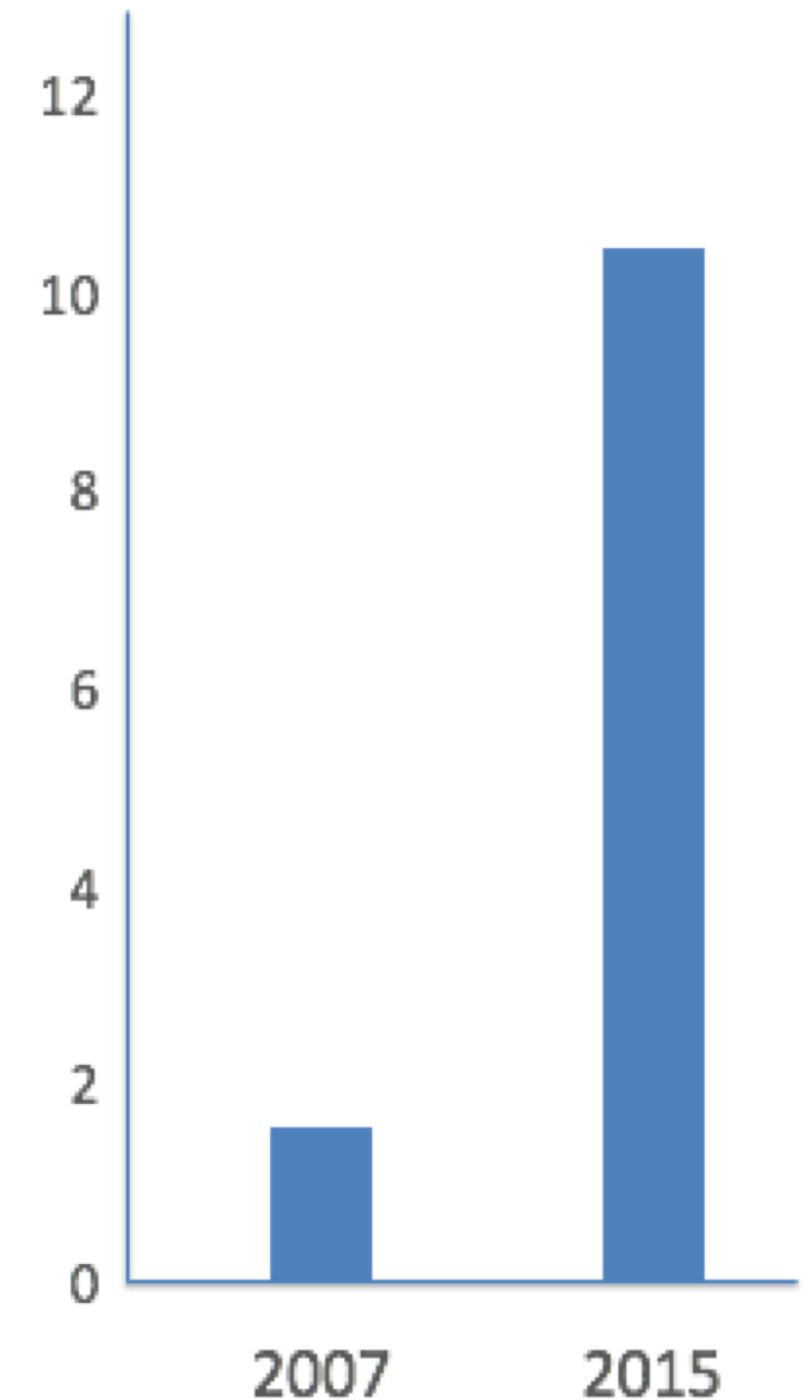
Ondergetekende verklaart dat uit psychodiagnostisch onderzoek is gebleken dat bij:

naam
geboren
wonende te

- dyslexie is vastgesteld volgens de criteria voor onderkenning en verklaring van de Stichting Dyslexie Nederland (SDN, 2008);
- geconstateerd is dat er, als gevolg van de dyslexie en gegeven de leeftijd en omstandigheden van de betrokkene, sprake is van ernstige belemmeringen in de onderwijs-/maatschappelijke participatie op de volgende terreinen:

- Op basis hiervan komt de cliënt in aanmerking voor:

- behandeling

Definitie van de SDN (2016)

Dyslexie is een specifieke leerstoornis die zich kenmerkt door een hardnekkig probleem in het aanleren van accuraat en vlot lezen en/of spellen op woordniveau, dat niet het gevolg is van omgevingsfactoren en/of een lichamelijke, neurologische of algemene verstandelijke beperking

Sprake van Dyslexie onder 3 voorwaarden

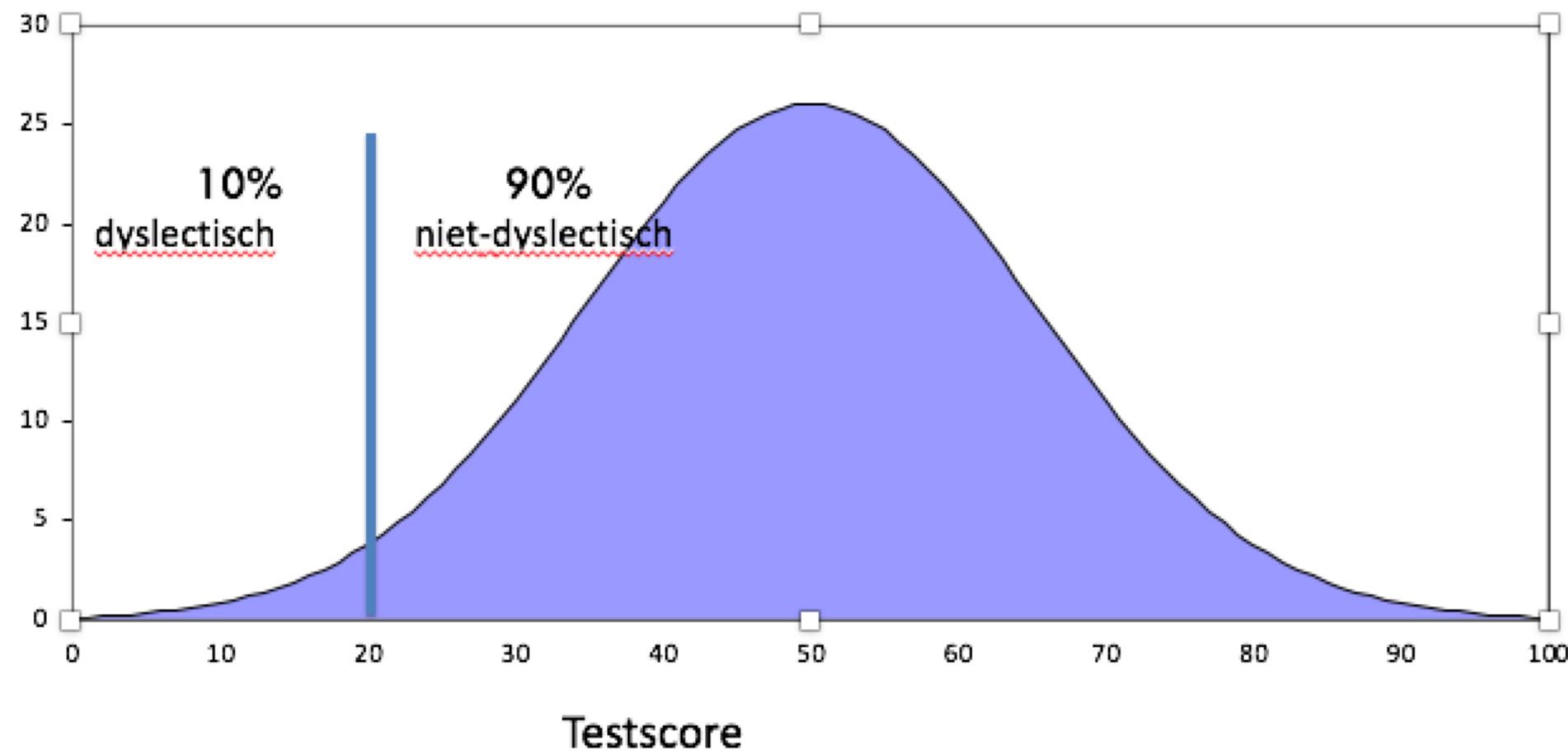
- a) **Significante achterstand:** kwantificeerbaar lager niveau dan verwacht
- b) **Hardnekkige achterstand:** ondanks extra instructie geen vooruitgang
- c) **Exclusie:** factoren die leren lezen en spellen hebben kunnen belemmeren

Significante achterstand

Ad 1.

Clïent(en) die tot de zwakste 10% van hun leeftijdsgroep behoren op een genormeerde lees- en/of spellingtest, hebben een significante achterstand.

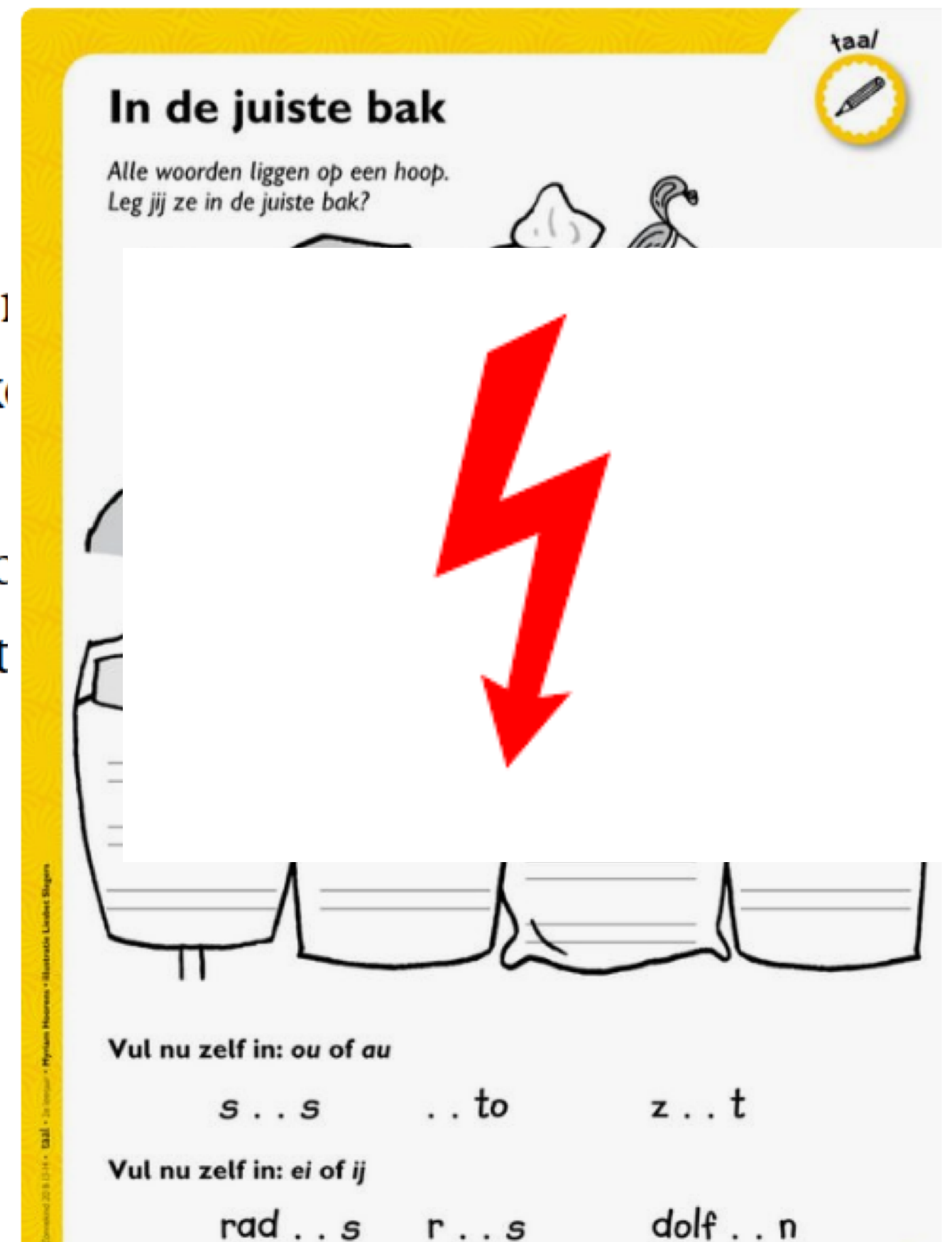
(SDN, 2016, p. 9)

Hardnekkige achterstand

Ad 2.

De achterstand is persistent indien deze is aangetoond van drie opeenvolgende meetmomenten. Er is sprake van indien tijdens deze aaneengesloten periode door de twee perioden extra instructie c.q. interventies op zo'n manier (zie Masterplan Dyslexie). De diagnosticus dient na toetsing naar behoren heeft uitgevoerd.

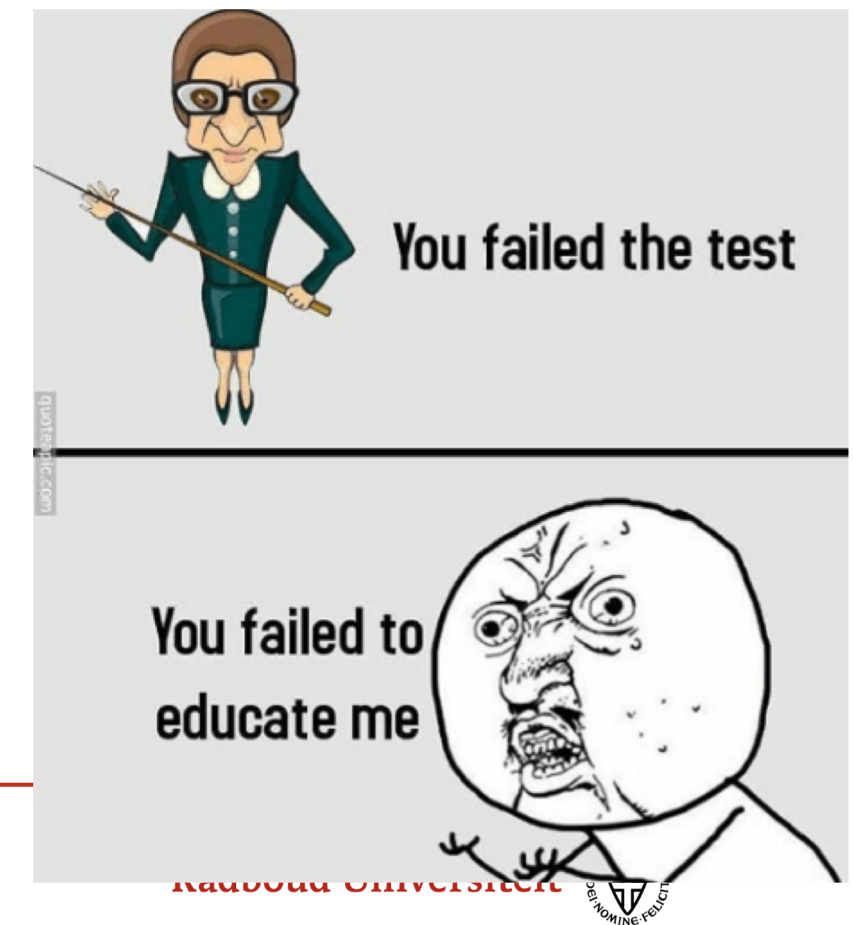
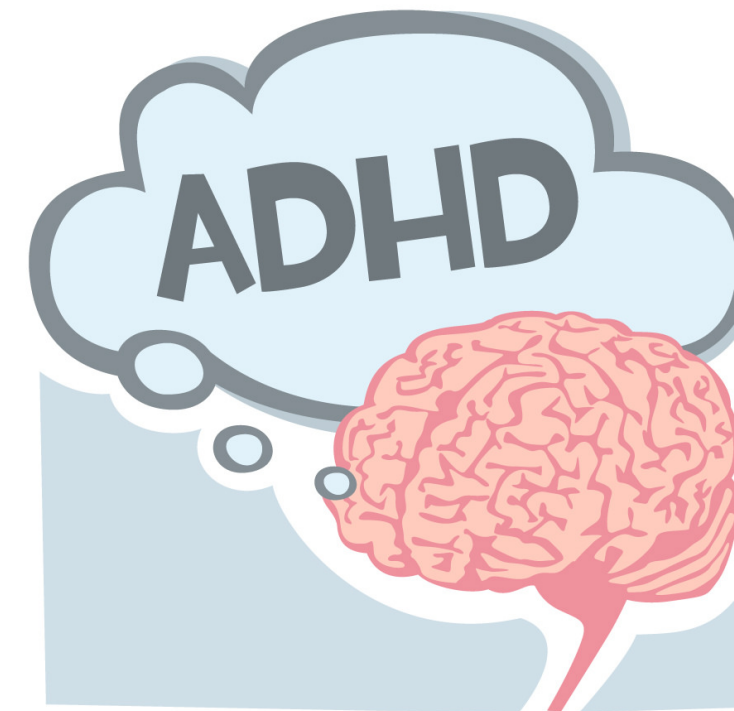
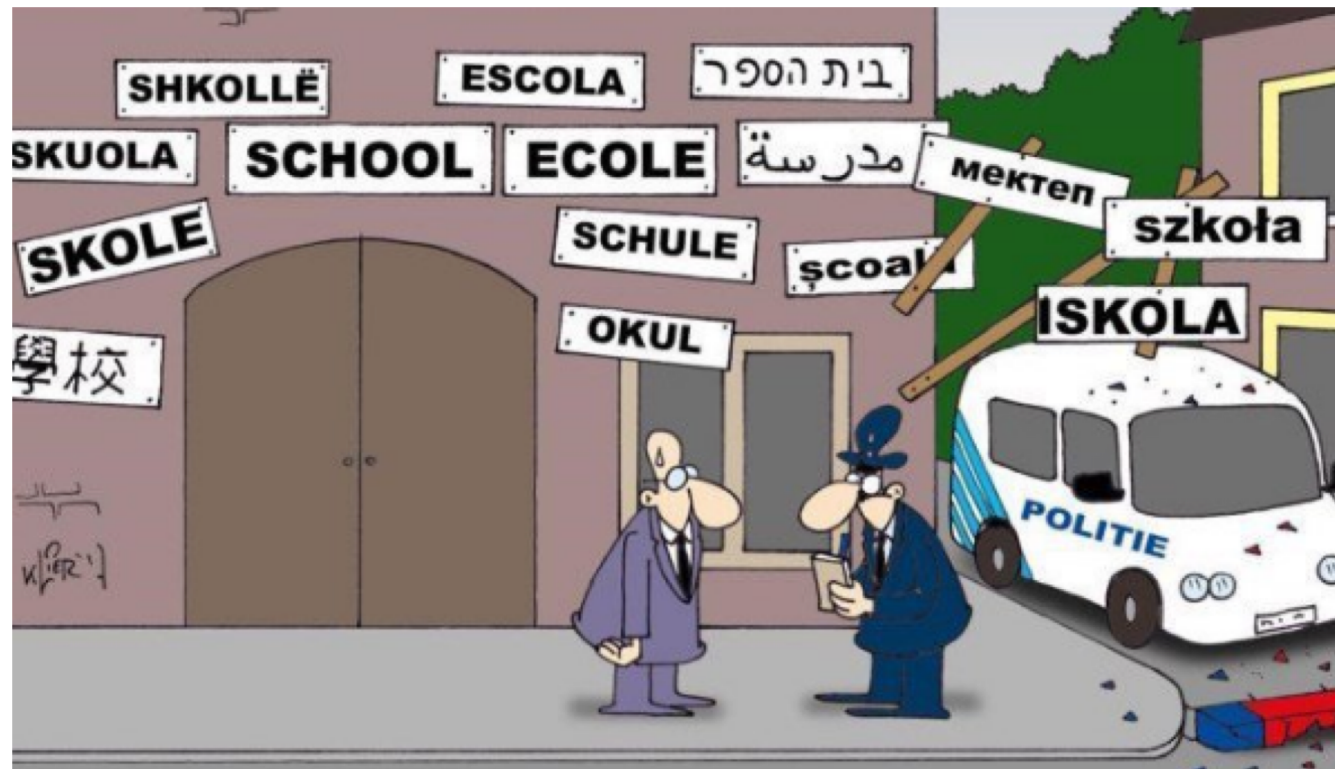

Exclusiefactoren

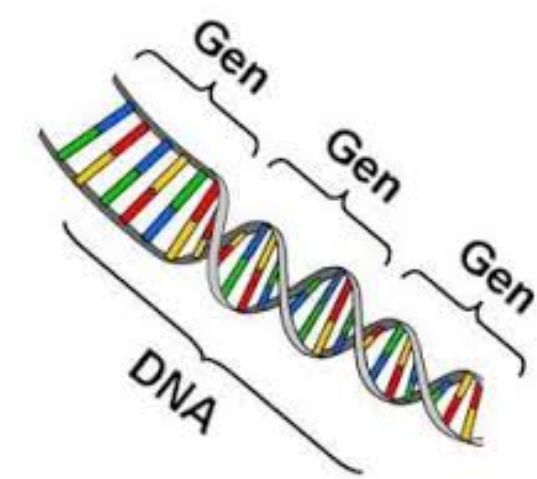
$IQ < 70$

algemene verstandelijke beperkingen, doof- of slechthorendheid, blind- of slechtziendheid, neurologische stoornissen, onvoldoende beheersing van de instructietaal en algemene omgevingsfactoren, zoals inadequaat onderwijs (zie DSM-5).

(SDN, 2016, p. 8)

Conclusies over de definitie

1. Dyslexie wordt bepaald door de prestaties van anderen

Er is geen onafhankelijke test anders dan dat het kind slechter leest dan een ander

Geen hersenscan, geen genenonderzoek en ook geen bloedtest

2. Bij didactische resistentie ligt het vooral aan het kind en niet aan de methode

Er is geen test die de effectiviteit van leesonderwijs meet

3. Ander probleem verkleint de kans op diagnose dyslexie

Er zijn blijkbaar andere oorzaken voor slecht lezen dan een stoornis

A	Bij ongeveer 25% van de kinderen met dyslexie is er ook sprake van ADHD.
D	
H	Omgekeerd komt bij 50% van de kinderen met ADHD dyslexie voor.
D	

Verklarende diagnose: Cognitieve tekorten

1. Genen en neurobiologie: hersenaandoening a.g.v. genetische aanleg

- a. Leesproblemen van ouders vergroot de kans erop bij het kind

2. Cognitie: problemen met het

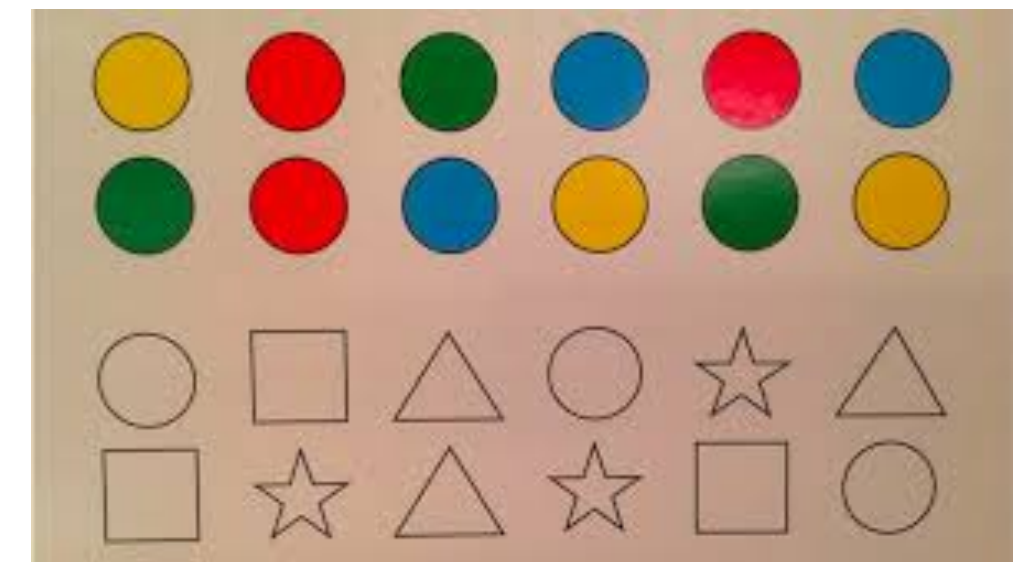
- a. het omzetten van letters in klanken: leesfouten maken
- b. het omzetten van klanken in letters: spelfouten maken

3. Letterkennis en Letter-klankassociaties

- 1. Kennis van de letters
- 2. Sterkte van de klank-letter/letter-klankkoppeling (gaat dat vlot)

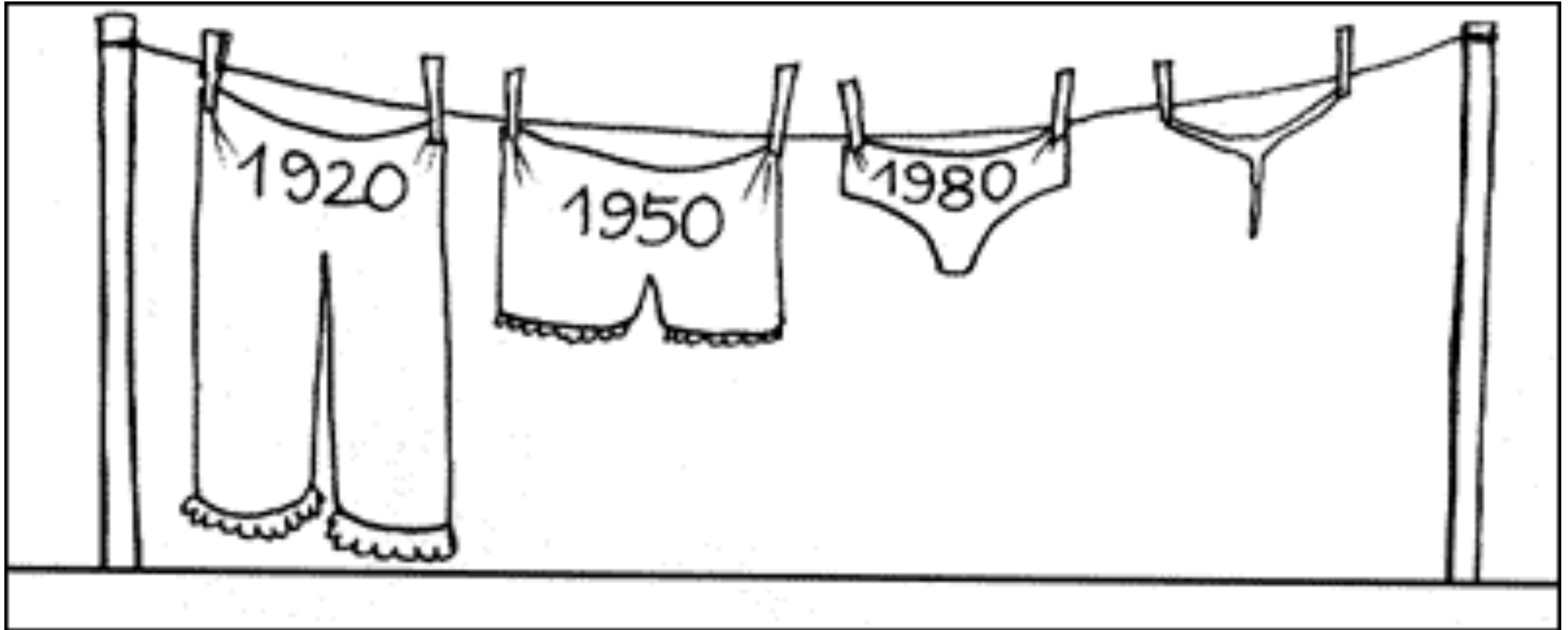
4. Benoemsnelheid van

- a. Letters en cijfers
- b. Kleuren en vormen

d s a p o s p d a o
s a o d p a d o p s
d a p o a s p s o d
a p s d o d s a p o
p s o p d o a d s a

Samenhang \neq Oorzakelijkheid

Lingerie toont opwarming van de aarde aan

Geen tekorten: Wat dan?

Belangrijk is te beseffen dat de *afwezigheid* van enig tekort niet noodzakelijkerwijs betekent dat de lees- en/of spellingproblemen aan omgevingsfactoren of algemenere persoonsfactoren moeten worden toegeschreven en dat een diagnose dyslexie onterecht zou zijn. Dyslexie hoeft niet gepaard te gaan met identificeerbare tekorten.

(SDN, 2016, p. 11)

Waarom dan nog testen voor tekorten?

Incorrecte toepassing van het medisch model

	Longontsteking	Dyslexie
<i>Definitie</i>		
<i>Aard van definitie</i>		
<i>Begrip</i>		
<i>Causaliteit</i>		
<i>Remedie</i>		

Incorrecte toepassing van het medisch model

	Longontsteking	Dyslexie
<i>Definitie</i>	Ontsteking van de longblaasjes wat koorts, slijmontwikkeling en benauwdheid tot gevolg heeft	Een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau
<i>Aard van definitie</i>		
<i>Begrip</i>		
<i>Causaliteit</i>		
<i>Remedie</i>		

Incorrecte toepassing van het medisch model

	Longontsteking	Dyslexie
<i>Definitie</i>	Ontsteking van de longblaasjes wat koorts, slijmontwikkeling en benauwdheid tot gevolg heeft	Een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau
<i>Aard van definitie</i>	Verschijsel wordt theoretisch verklaard	Tautologisch: Geen theoretische verklaring
<i>Begrip</i>		
<i>Causaliteit</i>		
<i>Remedie</i>		

Incorrecte toepassing van het medisch model

	Longontsteking	Dyslexie
<i>Definitie</i>	Ontsteking van de longblaasjes wat koorts, slijmontwikkeling en benauwdheid tot gevolg heeft	Een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau
<i>Aard van definitie</i>	Verschijsel wordt theoretisch verklaard	Tautologisch: Geen theoretische verklaring
<i>Begrip</i>	Duidt een welomschreven en afgebakend verschijnsel aan	Onderste gebied van een gradueel verschijnsel
<i>Causaliteit</i>		
<i>Remedie</i>		

Incorrecte toepassing van het medisch model

	Longontsteking	Dyslexie
<i>Definitie</i>	Ontsteking van de longblaasjes wat koorts, slijmontwikkeling en benauwdheid tot gevolg heeft	Een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau
<i>Aard van definitie</i>	Verschijsel wordt theoretisch verklaard	Tautologisch: Geen theoretische verklaring
<i>Begrip</i>	Duidt een welomschreven en afgebakend verschijnsel aan	Onderste gebied van een gradueel verschijnsel
<i>Causaliteit</i>	Er is <i>een</i> duidelijke oorzaak aan te wijzen	Er is <i>geen</i> duidelijke oorzaak aan te wijzen
<i>Remedie</i>		

Incorrecte toepassing van het medisch model

	Longontsteking	Dyslexie
<i>Definitie</i>	Ontsteking van de longblaasjes wat koorts, slijmontwikkeling en benauwdheid tot gevolg heeft	Een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau
<i>Aard van definitie</i>	Verschijsel wordt theoretisch verklaard	Tautologisch: Geen theoretische verklaring
<i>Begrip</i>	Duidt een welomschreven en afgebakend verschijnsel aan	Onderste gebied van een gradueel verschijnsel
<i>Causaliteit</i>	Er is <i>een</i> duidelijke oorzaak aan te wijzen	Er is <i>geen</i> duidelijke oorzaak aan te wijzen
<i>Remedie</i>	Ziekte is met andersoortig middel te genezen	Geen andersoortige remedie: oefenen waar je niet goed in bent

Na 10 jaar
WK-succes nog
steeds
hongerig

Ireen Wüst en
Sven Kramer
zijn topfavoriet

► Sportwereld

'En toen zag ik
Marieke staan'

Acteur Victor Löw
over zijn geliefde

► Media&Cultuur

► **Met meeste kinderen is niets aan de hand, zeggen hoogleraren**

'Dyslexie door slechte les'

Dat er steeds meer kinderen de diagnose dyslexie en dyscalculie krijgen, is het gevolg van slecht onderwijs.

Bettine Winters

Nijmegen

Er worden onnodig veel kinderen gediagnosticeerd met ernstige lees- en rekenproblemen, zegt dyslexiehoogleraar Anna Bosman van de

Radboud Universiteit in Nijmegen. Ze onderzoekt het fenomeen dyslexie al sinds 2007 en komt maar tot één conclusie: dyslexie is een gevolg van slecht onderwijs. „Er wordt gewoon te weinig geoefend”, zegt Bosman.

„Kinderen moeten de spellingregels goed in hun hoofd hebben. Bijvoorbeeld dat een g-klank voor een 't' vrijwel altijd een 'ch' is en geen 'g'.” Er moet ouderwets gestampt

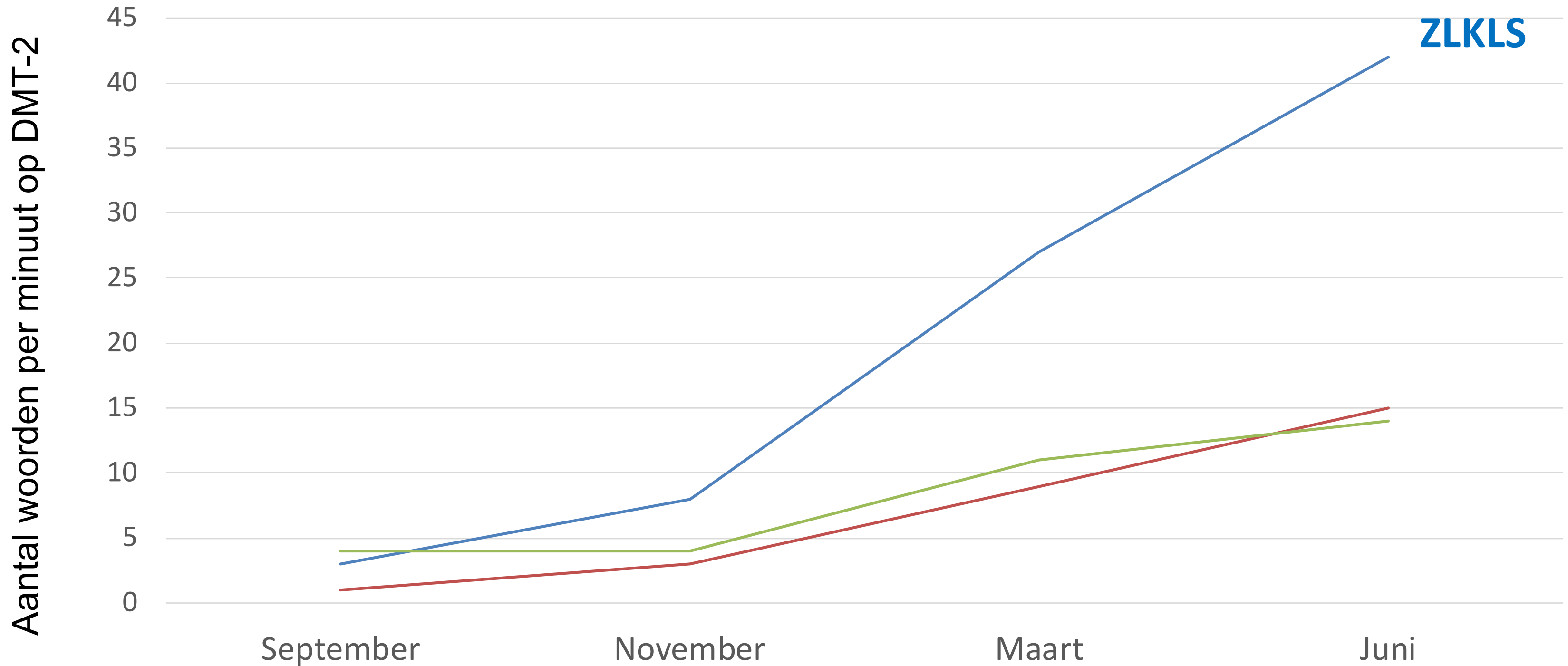
worden met een juf of meester voor de klas die de instructies geeft. „Elke dag een dictee.”

Voor dyscalculie - rekenblindheid - geldt hetzelfde, stelt Bosman. Het ontbreekt aan basisvaardigheden: optellen, vermenigvuldigen, de tafels kennen. Tijdens een intensieve rekentraining van zes weken gingen de 50 leerlingen die aan een onderzoek van Bosman meededen gemiddeld met 1,5 jaar vooruit.

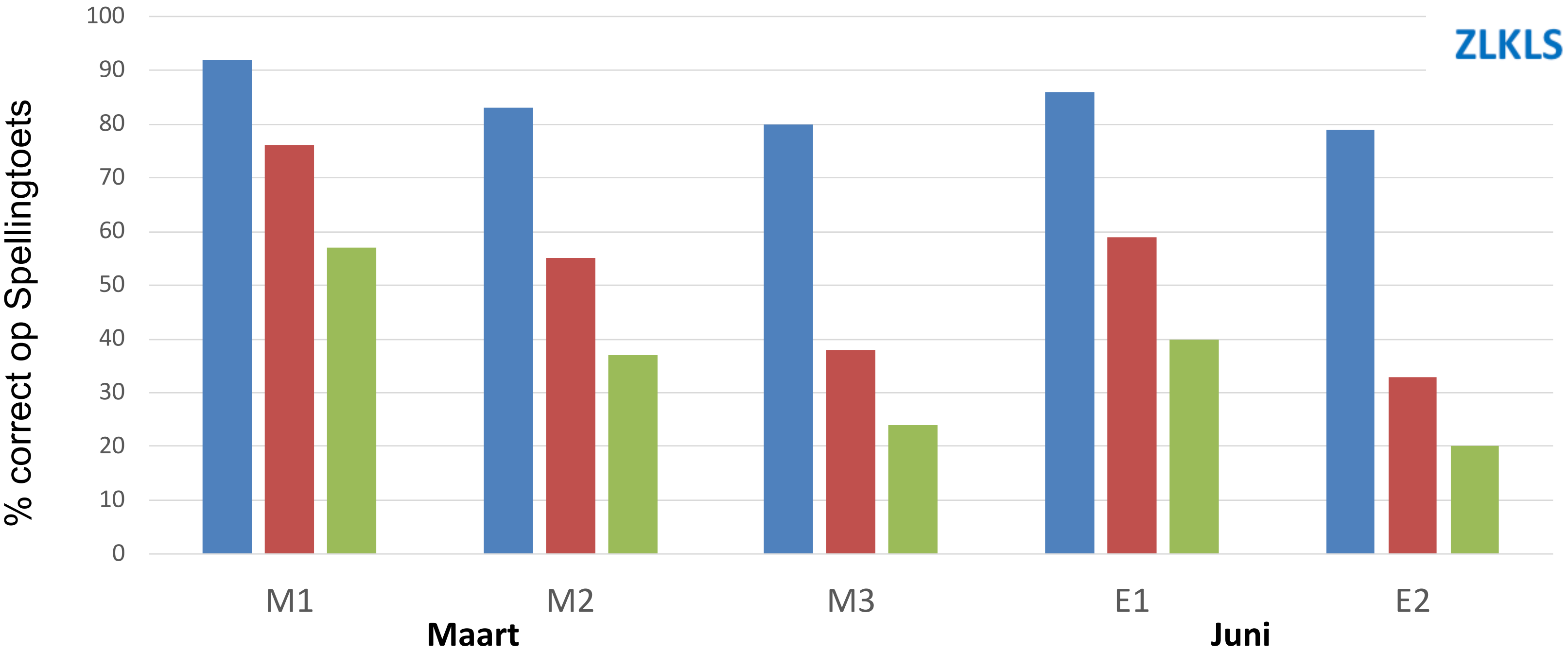
Collega-wetenschappers ondersteunen haar aanklacht. Hoogleraar Kees Vernooy, een expert binnen het lees- en taalonderwijs: „Er is wetenschappelijk bewijs dat kinderen meer moeten oefenen. Maar dat hoort men niet graag.”

De PO-Raad vindt niet dat slecht onderwijs de oorzaak is. „Maar als wat de hoogleraren zeggen echt aan de hand is, moeten we dat bespreken”, zegt een woordvoerder. ► P11

Leesontwikkeling van 3 klassen in het Speciaal Basisonderwijs (1^e leerjaar)

Spelling 3 klassen in het Speciaal Basisonderwijs (1^e leerjaar)

Lezen einde 1^e leerjaar na invoering ZLKLS in 2003

Cito-scores in % op de DMT-2

Cito	2002-2003	2003-2004	2006-2007	2008-2009
> 75	39	48	100	62
50-75	11	19	0	15
25-50	44	33	0	19
10-25	6	0	0	4
0-10	0	0	0	0

Spellen einde 4^e leerjaar na invoering ZLKLS in 2006

Cito-scores in % op de SVS

Cito	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009
> 75	9	50	45	52
50-75	32	31	40	26
25-50	32	19	10	22
10-25	23	0	5	0
0-10	4	0	0	0

Fietsen als metafoor voor lezen

Technisch lezen is kunnen fietsen.

Begrijpend lezen is zelfstandig op de fiets van huis naar oma rijden.

Goede fietsers kunnen dat zonder handen aan het stuur.

Dyslexie bestaat niet op het EuroCollege

Discipline, structuur, hiërarchie en open vragen, daar draait het om op het EuroCollege in Rotterdam en Amsterdam. Dan verdwijnen leesproblemen als sneeuw voor de zon, zegt directeur Edu van de Walle.

Natuurlijk melden zich bij de mbo- of hbo-opleiding van de particuliere school ook studenten met dyslexie. „Zo’n 40 procent”, schat hij. „Een enkeling is ook écht dyslectisch, maar de meesten hoor je na acht weken niet meer over dyslexie.”

Van de Walle verbaast dat niets. „We laten studenten écht lezen en studeren.” Dat gebeurt op de meeste Nederlandse scholen niet, constateert de directeur, die weinig op heeft met het reguliere onderwijs en de docenten die er werken. „Als je op het EuroCollege je boeken niet leest, is de kans dat je een tentamen haalt gering. We kennen hier geen multiple-choicevragen.”

Hij waarschuwt nieuwe studenten en hun ouders daarom ook. De eerste weken zullen

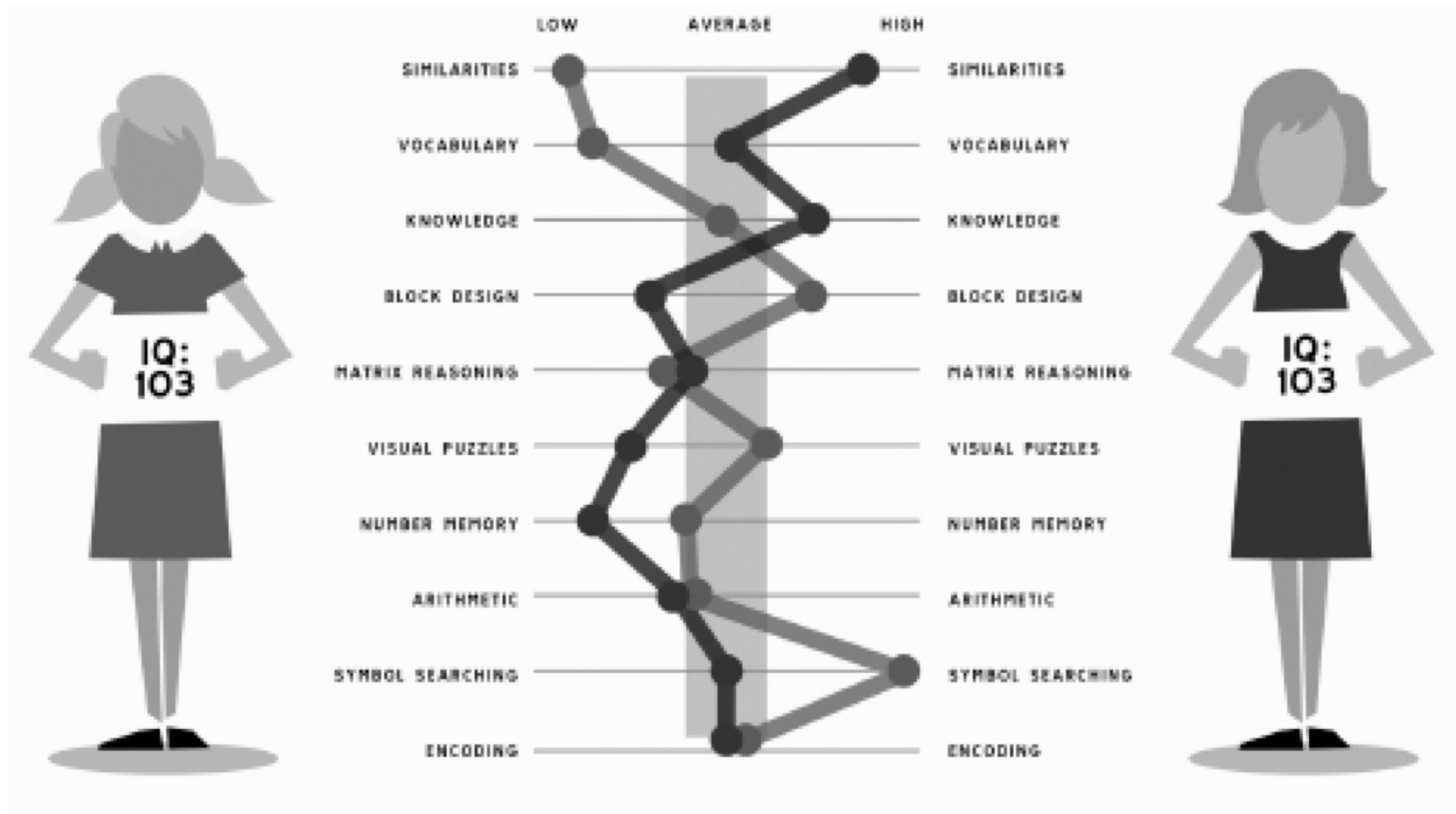
zwaar zijn. „Je wordt misselijk en moe. Dat komt door het lezen. De hersenen worden aan het werk gezet.”

Overigens verdwijnen niet alleen dyslexieproblemen, stelt Van de Walle vast. Ook studenten met andere labels, zoals adhd, dyscalculie en gedragsproblemen, komen op de het EuroCollege van hun klachten af. „Het draait hier om focus en concentratie. Ik wil daarom van iedere student horen wat zijn of haar doel voor de toekomst is.”

Wijdverbreide misvatting

Intelligente kinderen kunnen
geen gemiddelde score hebben voor lezen en spellen
en
moeten er ook geen moeite voor hoeven doen

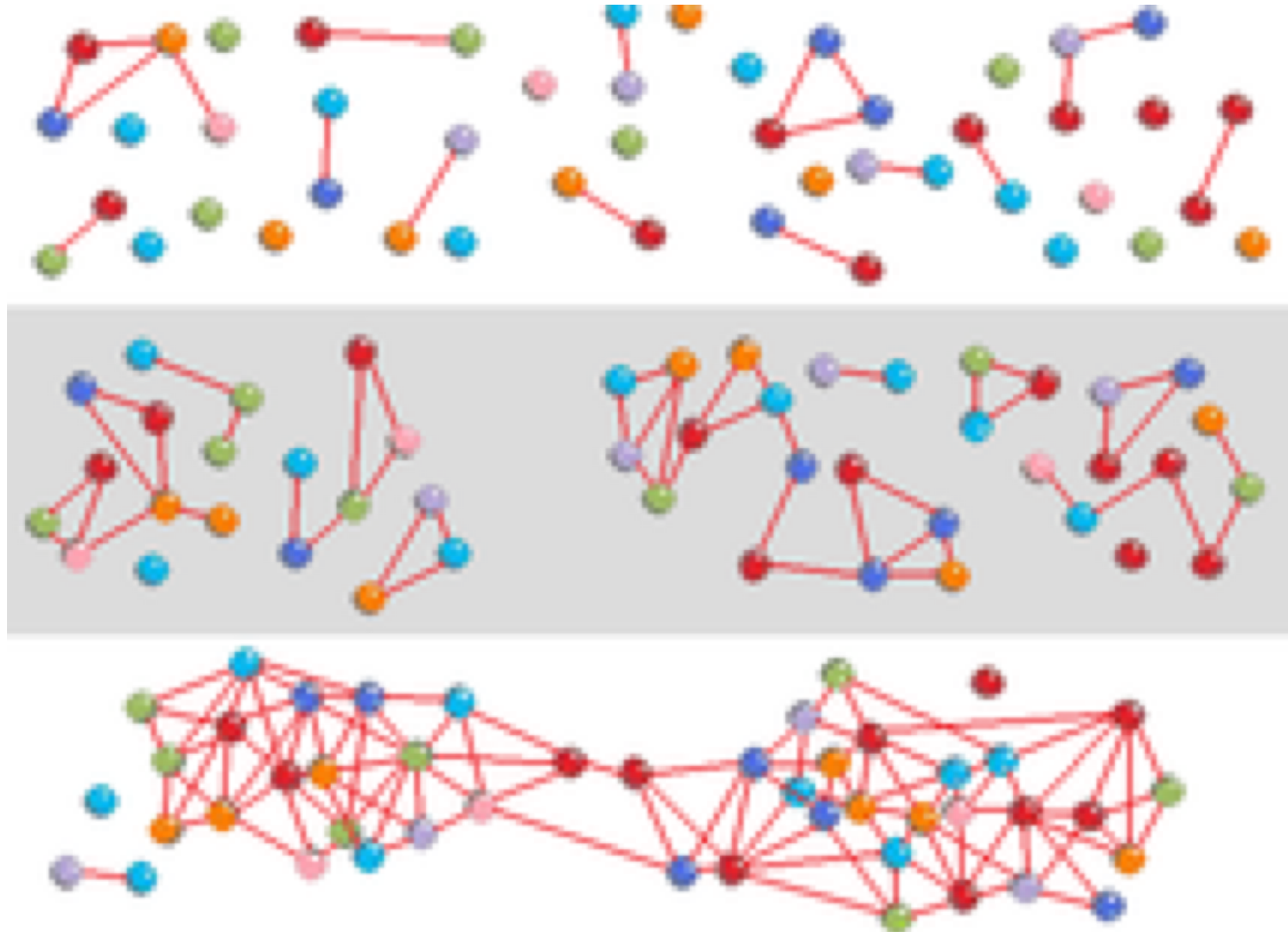
IQ-profielen zijn grillig

Lichaamsmaten zijn grillig

Vaardigheden: soms geïsoleerd, soms gerelateerd

De moraal van dit verhaal

- ✓ Erken intra-individuele verschillen (we zijn niet overall goed/slecht in)
- ✓ Denken in termen van stoornissen helpt niet, maar belemmert juist
- ✓ Met goed onderwijs is heel veel op te lossen

Dank voor uw aandacht

www.annabosman.eu

Met dank aan Kees Toorenaar